

JAK MÓWIĆ I JAK NIE MÓWIĆ O UCHODźCACH?

UCHODźCY / UCHODźCZYNIENIE / OSOBY POSZUKUJĄCE OCHRONY MIĘDZYNARODOWEJ

Uchodźcami / uchodźczyniami w potocznym rozumieniu nazywa się osoby uciekające przed wojną lub inną sytuacją zagrażającą życiu. Jednak zgodnie z konwencją genewską dotyczącą statusu uchodźców z 1951 roku, status uchodźcy powinien być przyznany osobie, która poszukuje ochrony przed prześladowaniem. Są to dwie różne sytuacje, dlatego aby nie mylić pojęcia prawnego z potocznym można używać terminu: osoba poszukująca ochrony międzynarodowej. Osoby z Ukrainy, które uciekły po 24.02.2022 są objęte ochroną czasową.

W UKRAINIE

Używamy przymiaka „w” Ukrainie, aby podkreślić podmiotowość i odrębność polityczną państwa ukraińskiego.

WOJNA W UKRAINIE / ROSYJSKA INWAZJA NA UKRAINĘ / ROSYJSKA AGRESJA NA UKRAINĘ

Proponujemy używanie tych sformułowań, gdyż jednoznacznie opisują sytuację Ukrainy.

KRYZYS HUMANITARNY / KRYZYS PRZYJMOWANIA UCHODźCÓW

Kryzys humanitarny to sytuacja, w której życie i zdrowie osób uciekających przed zagrożeniem, wojną lub konfliktem jest narażone bez braku pomocy z zewnątrz. W państwach, do których przybywają uchodźcy, często dochodzi do kryzysu przyjmowania uchodźców ze względu na brak gotowych procedur i infrastruktury lub woli politycznej.

OSOBY / GRUPY LUDZI / RODZINY

Powinniśmy używać słownictwa uszczegóławiającego, czyli wskazującego na konkretną sytuację i historię danej osoby, grupy ludzi czy rodziny.

OSOBY BEZ DOKUMENTÓW / OSOBY W PROCESIE REJESTRACJI

To zalecane terminy do opisu osób, których status prawny nie jest jeszcze uregulowany. Uchodźcy(czynie) często zmuszeni są do przekraczania granic państw bez odpowiednich dokumentów (np. wizy, paszportu).

INTEGRACJA

Integracja to proces włączania migrantów(ek) i uchodźców(czyni) w poszczególne obszary życia społeczeństwa przyjmującego przy jednoczesnym zagwarantowaniu im prawa do zachowania własnej odrębności kulturowej. Integracja wymaga zaangażowania obu stron, zarówno osób przybyłych, jak i samego społeczeństwa przyjmującego.

MIGRANCI / MIGRANTKI AZYLANCI / AZYLANTKI

Migrant / migrantka – używanie tego terminu wobec osób, które uciekły przed wojną lub prześladowaniem, jest niewłaściwe, gdyż osoby te nie miały wyboru i były zmuszone do wyjazdu, zaś migranci / migrantki najczęściej mają wybór i mogą wrócić do kraju pochodzenia.

Azylant / azylantka nie powinny być stosowane jako synonimy uchodźcy / uchodźczynie, gdyż azył to w polskim prawie specyficzna forma ochrony, nadawana w bardzo rzadkich przypadkach.

NA UKRAINIE

Przymiłek „na” łączymy raczej z nazwami ziem czy regionów. Więcej na www.sjp.pwn.pl

KONFLIKT W UKRAINIE / SYTUACJA W UKRAINIE / WYDARZENIA W UKRAINIE

Te określenia to eufemizmy, które ukrywają odpowiedzialność agresora za inwazję na sąsiedni kraj.

KRYZYS UCHODźCZY / KRYZYS UKRAIŃSKI

Termin kryzys uchodźczy nieprawdziwie wskazuje uchodźców(czynie) jako przyczynę kryzysu, podczas gdy są oni ofiarami wojen, autorytarnych rządów czy kataklizmów naturalnych. Określenie kryzys ukraiński pośrednio wskazuje na osoby z Ukrainy jako sprawców wojny w Ukrainie, a nie jej ofiary.

ZALEW / FAŁA / NAPŁYW / MASA

Używanie metafor związanych z wodą w stosunku do uchodźców przywołuje skojarzenia z kataklizmem naturalnym, a zatem z czymś niszczycielskim. Sugeruje to negatywny wpływ uchodźców na społeczeństwo przyjmujące, a ich samych przedstawia jako zagrożenie.

NIELEGALNI MIGRANCI

To określenie stygmatyzujące, sugerujące popełnienie przestępstwa. Pobyt bez wymaganej wizy czy zezwolenia na pobyt nie jest przestępstwem. Etykietowanie ludzi w ten sposób oznacza brak poszanowania ludzkiej godności i nierespektowanie praw człowieka.

ASYMILACJA

Asymilacja jest przeciwieństwem integracji. To proces jednokierunkowy, w ramach którego od osób przybyłych oczekuje się całkowitego wyzbycia się swojej kultury i upodobnienia do społeczeństwa przyjmującego.

Pełne wyjaśnienia na stronie: www.cebam.pl